

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Allmänna byrån, rättsserviceenheten, Rk1a

Beslutande

Minister
Wille Valve

Föredragande

Chefsjurist
Sören Silverström

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 276

Ansökan om åländsk hembygd rätt.

ÅLR 2015/9609

602 Rk1a

Landskapsregeringen *beviljar* sökanden hembygd rätt.

Bakgrund

Sökanden är finsk och svensk medborgare. Sökandens modersmål är svenska. Enligt utdrag ur befolkningsdatasystemet är sökanden född år 1986. Enligt samma utdrag har sökanden haft en stadigvarande adress i landskapet från födseln till 22.8.2006 och 12.6.2012 – 31.12.2012. Sökanden har en stadigvarande adress och hemkommun i landskapet sedan 16.7.2014. Sökanden är utstationerad vid beskickning och har sin huvudsakliga arbetsplats utanför landskapet.

Motivering

Enligt 7 § självstyrelselagen (1991:71) för Åland ska hembygd rätt, om inte vägande skäl föranleder avslag, på ansökan beviljas finska medborgare som

- 1) har flyttat in till landskapet och
- 2) utan avbrott har haft sitt egentliga bo och hemvist i landskapet under minst fem års tid och som
- 3) har tillfredsställande kunskaper i svenska.

Det ska prövas om sökanden är inflyttad i den mening som avses i 7 § självstyrelselagen. Begreppet inflyttning har likheter med begreppet egentligt bo och hemvist. Enligt landskapsregeringens beslutspraxis är en persons egentliga bo och hemvist personens faktiska och huvudsakliga vistelseställe. Med faktiskt vistelseställe avses den plats där en person fysiskt vistas och med huvudsakliga den plats där personen vistas mest. En persons vistelse i landskapet ska inte vara av enbart tillfällig art för att kravet på inflyttning ska vara uppfyllt.

En persons egentliga bo och hemvist kan avvika från anteckningarna om stadigvarande adress eller hemkommun i befolkningsregistret (jfr t.ex. beslut 30.12.2013, ÅLR 2013/8857 och HFD 2002:92). Även boende-

tidsbegrepp i lagstiftningen om socialskydd och beskattning kan avvika från begreppet egentligt bo och hemvist. I rättspraxis har utgångspunkten vid bedömningen av om en utstationerad person anses ha haft sitt egentliga bo och hemvist i Finland varit att en utstationerad som frivilligt och mera varaktigt valt att utstationeras utomlands inte, trots stadigvarande adress i Finland, anses ha sitt egentliga bo och hemvist i Finland (jfr HFD 2012:20 och HFD 2007:8).

Sökanden har en stadigvarande adress och hemkommun i landskapet sedan 16.7.2014, men sökanden är utstationerad vid beskickning utanför landskapet. Sökanden vistas regelbundet i landskapet, men landskapet är inte sökandens huvudsakliga vistelseställe. Det bör prövas om sökandens utstationering vid beskickning ska beaktas.

Regleringen avseende personal vid en ambassad eller ett konsulat finns i Wienkonventionerna om diplomatiska och konsulära förbindelser (FördrS 4/1970 och 50/1980). Den gemensamma utgångspunkten är att de berörda personerna är utsända av sina hemländer och har kvar en sådan stark anknytning till dessa att de i folkrättslig mening inte anses vara stadigvarande bosatta i stationeringslandet, trots att de i en mer allmän bemärkelse faktiskt bor där och kan göra det under flera år. Detta framkommer även ur 5 § lagen om hemkommun (FFS 201/1994). Enligt bestämmelsen har en person som har bosatt sig utomlands för en längre tid än ett år inte hemkommun i Finland. Ur det andra momentet framgår emellertid att de finska medborgare som har bosatt sig utomlands och som är anställda hos finska staten bland annat vid en diplomatisk eller någon annan jämförbar beskickning fortfarande ska ha hemkommun i Finland.

Det kan även noteras att de som stod i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till finska staten och var anställda inom utlandsrepresentationen redan i tidigare lagstiftning ingick i den grupp av personer vars hemort inte ändras (jfr 17 § i den upphävda befolkningsdatalagen, FFS 507/1993). Även i den gällande 3 § lagen om hemkommun (FFS 201/1994) finns upptaget särskilda grupper av personer vars hemkommun inte ändras, bland annat om det gäller vistelse till sjöss såsom sjöfolk, medlemskap i riksdagen eller fullgörande av värnplikt. Även om tillämpningen av begreppet egentligt bo och hemvist inte är bundet vid lagstiftningen om folkbokföring skulle det ofta vara oskäligt om de särdrag som dessa grupper av personer uppvisar inte beaktas vid tolkningen av bosättningsbegrepp i lagstiftningen om hembygdsrätt.

Med beaktande av den särskilda reglering om de som är anställda hos finska staten vid en diplomatisk eller någon annan jämförbar beskickning kan sökanden fortsättningsvis anses vara inflyttad i landskapet enligt 7 § självstyrelselagen. Särskilt bör beaktas att sökanden enligt finsk lagstiftning inte kan ha en hemort utanför Finland, i detta fall landskapet. Sökanden uppfyller inte kravet i samma bestämmelse om egentligt bo och hemvist i landskapet under minst fem års tid sedan senaste inflyttning. Däremot är sökanden född och uppvuxen i landskapet och är berättigad att genast vid inflyttning få tillbaka sin hembygdsrätt enligt 2 § landskapslagen om åländsk hembygdsrätt och landskapsregeringens beslutspraxis om kravet på inflyttning för fast bosättning är uppfyllt (jfr beslut av den 18 april 2002, dnr K12/02/1/4). Med beaktande av detta anser landskapsregeringen att hembygdsrätt ska beviljas.

Tillämpade lagrum

7 § självstyrelselagen (1991:71) för Åland

2 § landskapslagen (1993:2) om åländsk hembygdsrätt
